

Fișă informativă:

Audierea la distanță și drepturile copiilor

România

Audierea la distanță și drepturile copiilor

Acest document este elaborat de Penal Reform International (PRI), în colaborare cu partenerii proiectului PPRO: Terres des Hommes Ungaria, Terres des Hommes România și Fundación Tierra de hombres España.

Implementat în Irlanda, România, Spania și Ucraina, proiectul PPRO-Child va depune eforturi pentru a se asigura că practicile judiciare digitale nu compromit accesul copiilor la justiție sau garanțiile procedurale în administrarea justiției.

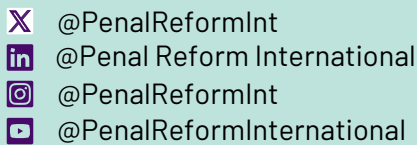
Această publicație poate fi distribuită, citată și rezumată în mod liber, cu excepția vânzării sau utilizării în scopuri comerciale. Trebuie menționată sursa acestei publicații. Traducerea sau reproducerea integrală a acestei publicații trebuie aprobată de PRI; vă rugăm să contactați publications@penalreform.org.

Penal Reform International

www.penalreform.org

Publicat în 2025

© Penal Reform International 2025

**Funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

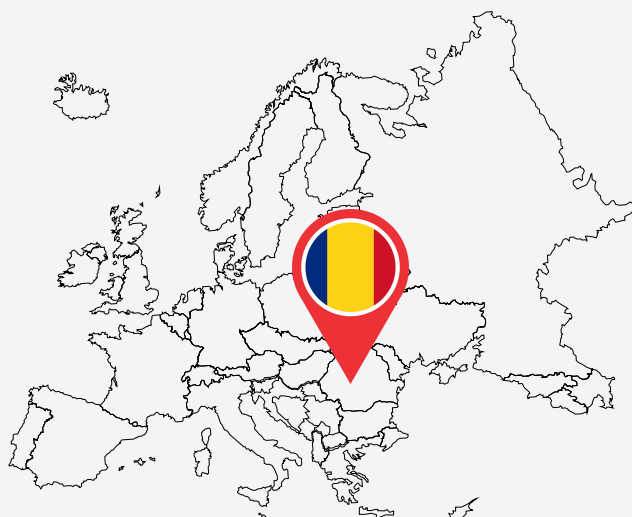

1. Contextul țării

Contextul juridic și politic relevant:

România a înregistrat progrese considerabile în reforma justiției digitale, în special în domeniul justiției juvenile, influențată de COVID-19, susținută de finanțarea UE și de eforturile interne de modernizare. Deși există cadre juridice pentru protecția copiilor în procesele judiciare, punerea în aplicare practică variază de la o regiune la alta.

2. Cadrul juridic și politica

Vârsta răspunderii penale

sub 14 ani

fără răspundere

14-16 ani

răspundere condiționată (minorii sunt răspunzători penal numai dacă se dovedește că au comis fapta cu discernământ. Aceasta înseamnă că se efectuează o expertiză psihiatrică medico-legală (examen psihiatric pentru minori), în cadrul căreia specialiștii evaluează dacă minorul avea capacitatea de a înțelege fapta și consecințele acesteia în momentul comiterii ei.)

peste 16 ani

răspundere deplină

Dispoziții legale pentru audierile digitale:

Permise în temeiul Codului de procedură penală, Legea 254/2013, Legea 217/2023.

Reglementări specifice copiilor:

Include rapoarte de evaluare, proceduri adaptate copiilor, confidențialitate și implicarea părinților/tutore legal.

Calendarul și factorii determinanți ai adopției:

Influențați de COVID-19, alinierea la UE, modernizarea sistemului judiciar și implementarea instrumentelor de justiție digitală.

3. Aplicarea audierilor la distanță

Etape în care se utilizează audierile la distanță:

Audieri preliminare, mărturii și apeluri.

Luarea deciziilor privind utilizarea:

se bazează în principal pe discreția judiciară sau pe necesități logistice.

Locația copiilor în timpul audierilor:

Centre de detenție, centre de educație sau săli de videoconferință desemnate.

4. Drepturile copiilor în practică

Participare și demnitate

Unii minori s-au simțit mai în siguranță și mai liberi să vorbească online, în timp ce alții s-au simțit ignorați, grăbiți sau deconectați. Unii minori au declarat că mediul online le-a oferit un sentiment mai mare de siguranță și libertate, deoarece puteau să-și exprime gândurile fără teama de a fi judecați direct. Se simțeau aproape protejați de ecran și apreciau faptul că puteau alege când și cum să interacționeze. Pentru unii, spațiul virtual a devenit un cadru mai confortabil pentru a vorbi despre emoțiile lor sau pentru a cere ajutor, mai ales când interacțiunile față în față îi făceau să se simtă anxioși sau timizi. În schimb, alți copii și adolescenți au considerat că comunicarea online este superficială sau insuficientă.

Accesul la informații

Inconsecvent – unii au primit informații juridice clare, în timp ce alții au rămas neinformați. Există indicii că variațiile sunt mai mult legate de punerea în aplicare (resurse, formare, protocoale locale) decât de deficiențe legislative – legea prevede furnizarea de informații, dar nu există încă o aplicare uniformă, mai ales când audierea se desfășoară online/prin videoconferință.

Protecție și sprijin

Variabile. Unii minori nu au beneficiat de sprijin psihologic sau de prezența unui adult. Această situație poate fi explicată prin insuficiența resurselor umane. Nu toate secțiile de poliție sau parchetele dispun de psihologi, consilieri sau asistenți sociali disponibili la momentul audierii. Uneori există psihologi angajați, dar aceștia sunt puțini la număr și nu pot acoperi toate cazurile.

Egalitate și nediscriminare

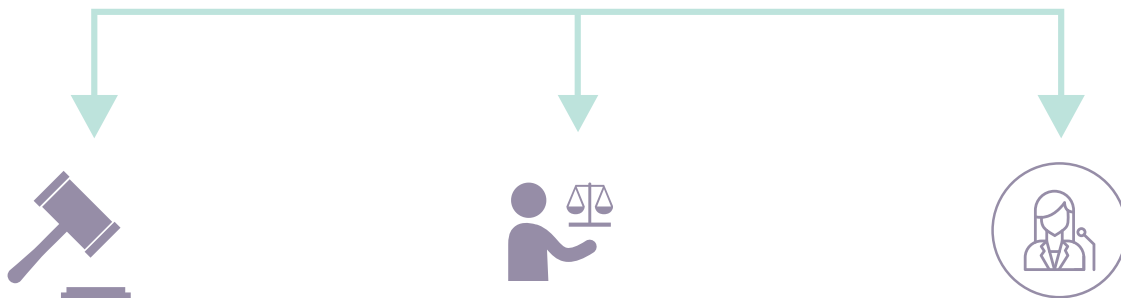
Disparități bazate pe mediul de proveniență și competențele digitale. Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități (2022-2027) include măsuri pentru accesibilitatea universală în mediul fizic și informațional, dar nu abordează în mod explicit competențele digitale în contextul judiciar.

Justiție și garanții pentru un proces echitabil

Provocările includ limitări de comunicare, audieri scurte, încălcări ale confidențialității și proceduri neclare.

5. Perspective profesionale

Judecători și procurori

Susțin transformarea digitală, dar subliniază riscurile psihologice și problemele legate de echitate.

Avocați/apărători

Preocupați de încălcarea confidențialității și de lipsa timpului de pregătire.

Asistenți sociali / lucrători în domeniul protecției copilului

Recomandă evaluări ale vulnerabilității, prezența unor adulți cunoscuți și îndrumare pregătitoare pentru minori.

6. Tehnologie și infrastructură

Disponibilitatea și calitatea echipamentelor IT

Îmbunătățiri datorate proiectelor precum ECRIS V ; accesul inegal rămâne. Beneficiile digitalizării nu sunt distribuite în mod egal, iar accesul la justiție rămâne uneori dificil pentru anumite grupuri sociale sau zone geografice.

Probleme de conexiune și audio/video

Întreruperi frecvente, cum ar fi întreruperi audio și rezoluție slabă. Există riscuri reale și probleme tehnice: conexiuni instabile, calitate audio/video slabă și lipsa de soluții dedicate. Rezolvarea acestor probleme necesită investiții în tehnologie specializată și formare profesională pentru a proteja în mod eficient minorii și dreptul lor la un proces echitabil și sensibil.

Spații dedicate copiilor

Au fost amenajate 49 de camere adecvate pentru copii; cu toate acestea, sunt necesare mai multe și în mai multe regiuni ale țării . Spații neutre, prietenoase copiilor: în anumite situații, audierile pot avea loc la sediile poliției sau ale procuraturii, dar nu în birourile obișnuite de anchetă , ci în camere special amenajate pentru minori, în conformitate cu standardele „justiției prietenoase copiilor”

Continuarea utilizării după pandemie

Audierile la distanță rămân o practică standard din motive logistice și de modernizare.

7. Provocări și lacune identificate

Juridic și administrativ

Lipsa unor standarde procedurale unificate și cooperarea deficitară între agenții.

Tehnic

Probleme legate de calitatea audiovizuală, preocupări privind confidențialitatea datelor occur. Întreruperi frecvente, cum ar fi întreruperi audio și rezoluție slabă. Probleme tehnice: conexiuni instabile, calitate audio/video slabă și lipsa soluțiilor dedicate. Autoritățile de protecție a datelor subliniază că instituțiile trebuie să aplice minimizarea datelor, limitarea scopului și măsuri de securitate atunci când gestionează audierile online.

Formare și pregătire

Formare inegală în ceea ce privește practicile sensibile la nevoile copiilor.

Coordonarea instituțională

Implementare fragmentată între regiuni.

8. Bune practici / Inovații

Programe pilot

Utilizarea sălilor specializate pentru audierile copiilor și elaborarea de orientări privind audierile sensibile la nevoile copiilor.

Pregătiri premergătoare procesului și sisteme de sprijin

Îmbunătățiri în unele regiuni cu sprijin psihologic premergător procesului. Cu toate acestea, profesioniștii au remarcat variabilitatea în practică, lipsa unei pregătiri premergătoare procesului consecvente și provocări în asigurarea confidențialității și a tratamentului egal. Incoerențele tehnice și procedurale, mediile inadecvate pentru audieri și accesul limitat la sprijin de încredere agravează riscul încălcării drepturilor procedurale.

Soluții localizate

Implementarea ECRIS V, spații sigure pentru participarea online. Proiecte precum ECRIS V au contribuit la progres, dar continuă să existe diferențe notabile. Cetățenii se confruntă în continuare cu acces inegal la informații despre dosarele lor, în special atunci când nu au acces la internet sau competențele digitale necesare pentru a naviga în sistemele online.

9. Date și cifre cheie (dacă sunt disponibile)

Numărul de infracțiuni/procese juvenile:

În aprilie 2025, minorii aflați în custodie au fost raportați pentru următoarele tipuri de infracțiuni: 82 de jafuri, 49 de furturi, 28 de omoruri, 28 de agresiuni sexuale, 27 de alte infracțiuni.

Utilizarea AVL în cazurile de minori:

Conform rapoartelor anuale sau buletinelor informative ale instituțiilor relevante, numărul total de AVL în 2024 a fost de aproximativ 153.

Date privind participarea la sondaje/interviuri:

În timpul RNA, patru tineri care erau minori la momentul implicării lor în procedurile penale au participat la interviuri.

Profilul socio-demografic al copiilor implicați:

Un studiu din 2024 arată că aproximativ 62,9 % dintre delincvenții juvenili recidivează, comițând infracțiuni violente. C Copiii fără adăpost și care trăiesc pe stradă au fost identificați ca un grup adesea implicat în infracțiuni. Diferențe semnificative între județe (profilul teritorial al infracțiunilor comise de minori). Datele agregate pentru 2023-2024 indică variații în ceea ce privește nivelul și structura între județe, cu o predominanță a zonelor urbane față de zonele rurale în ceea ce privește delincvenții juvenili.

10. Recomandări

Sugestii de reformă juridică/politică:

Standardizarea procedurilor și garanțiilor audierilor online . Revizuirea și adaptarea continuă a cadrului juridic în funcție de evoluțiile tehnologice și de nevoile minorilor. Elaborarea de ghiduri metodologice specifice pentru audierea online a minorilor.

Nevoile de formare și consolidare a capacităților

Formare continuă în procedurile digitale de justiție pentru copii.

Îmbunătățirea infrastructurii

Asigurarea unei tehnologii fiabile și a unor săli adaptate copiilor prin creșterea numărului de săli și îmbunătățirea condițiilor.

Garanții procedurale adaptate copiilor

Respectarea alegerii, asigurarea confidențialității, implicarea adulților de încredere și evaluarea pregătirii emoționale.